

Motion till riksdagen

1988/89:So25

av Daniel Tarschys m.fl. (fp)

med anledning av prop. 1988/89:96 om legitimation
för vissa kiropraktorer, m.m.

Socialstyrelsen har ansvaret för legitimation och tillsyn av en rad yrkesgrupper som verkar inom hälso- och sjukvården: barnmorskor, glasögonoptiker, logopeder, läkare, psykologer, psykoterapeuter, sjukgymnaster, sjuksköterskor och tandläkare.

I regeringens proposition 1988/89:96 föreslås att ytterligare en yrkesgrupp, kiropraktorerna, skall kunna få legitimation. Förutsättningarna är att de erhållit examen som Doctor of Chiropractic vid godkänd utländsk högskola eller motsvarande utbildning. Vidare skall vederbörande ha fullgjort ett års praktisk tjänstgöring i svensk hälso- och sjukvård, ha behövliga kunskaper i ett skandinaviskt språk och nödvändiga kunskaper i svenska författningar. Socialstyrelsen skall pröva frågan om legitimation.

Idag finns i Sverige 400–500 personer som kallar sig kiropraktorer. De har varierande utbildning. Cirka 10% är Doctors of Chiropractic.

Vi tillstyrker propositionens förslag. En legitimering av kiropraktorer på det sätt som har föreslagits bör kunna bidra till en säkrare vård.

I propositionen saknas dock en beskrivning av hur tillsynen ska bedrivas. Denna fråga diskuteras däremot av Viking Falk i hans särskilda yttrande till alternativmedicinkommitténs betänkande (SoU 1987:12) Legitimation för vissa kiropraktorer. Han tar upp en rad punkter som vi anser måste beaktas:

- Garantier måste skapas för att rätt diagnos blir ställd. Det är därför viktigt att kiropraktorerna här samarbetar med den etablerade hälso- och sjukvården. Enligt alternativmedicinkommitténs rapport Fakta och röster om alternativ medicin, har en tredjedel av dem som sökt kiropraktik inte sökt hälso- och sjukvården utan gått direkt till kiropraktorn. Bakom symptom från rörelseorganen kan allvarliga sjukdomar som cancer dölja sig. Upptäckten av dessa får inte försummas eller fördröjas genom att man söker en kiropraktor i stället för en läkare. Den differentialdiagnostiska utbildning kiropraktorerna får har inte kunnat visas vara tillräcklig för att ställa en i vedertagen medicinsk mening säker diagnos.
- Garantier måste skapas för att annan behandling som patientens tillstånd kräver inte eftersätts.
- De använda metoderna får inte vara hälsovådliga. Risker finns särskilt vid manipulation av halsryggraden och de är så stora att denna typ av behandling ej bör komma i fråga enligt de sakkunniga läkare som anlitats av kommittén.
- Eftersom de hälsomässiga värdena av kiropraktik inte är tillräckligt

klarlagda bör behandlingsmetoden bli föremål för ytterligare forskning och utvärdering. Den bör därvid jämföras med andra metoder som används vid funktionsstörningar i rörelseorganen.

Mot. 1988/89
So25

Ansvar för legitimation och tillsyn av kiropraktorerna kommer enligt propositionen att åvila socialstyrelsen. Även om antalet kiropraktorer som kan komma i fråga för legitimation är litet, är uppgiften resurskrävande. Erfarenheten har visat att legitimationsärenden för yrkesgrupper med utländsk utbildning är komplicerade och kräver hög kompetens hos den handläggande myndigheten.

Det är också viktigt att socialstyrelsen har tillräckliga resurser för tillsynen av såväl denna som andra yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården. Sedan länsläkarorganisationen avvecklades 1981 är tillsynen över hälso- och sjukvården i Sverige minst sagt bristfällig.

I propositionen föreslås att någon ersättning inte bör ges från sjukförsäkringen för behandling av legitimerad kiropraktor. Vi anser däremot att behandling som utförs efter remiss från läkare bör vara ersättningsberättigad. Regeringen bör återkomma till riksdagen i denna fråga.

I propositionen har endast legitimation av kiropraktorer behandlats. Alternativmedicinkommittén avser att återkomma i sitt huvudbetänkande med bedömning av t.ex. naprapaterna. Det är angeläget att denna bedömning görs utan dröjsmål.

I propositionen föreslås även en lagreglering av de medicinsk-tekniska assistenternas legitimation.

Härigenom reparerar regeringen med tre års försening ett misstag som begicks i februari 1986. Redan den 18 mars detta år påpekade vi från folkpartiets sida i ett särskilt yttrande fogat till SoU 1985/86:13 att regeringen hade överträtt sina befogenheter när den genom en förordning löst frågan om de medicinsk-tekniska assistenternas legitimation.

Vårt särskilda yttrande föranledde ingen reaktion från regeringens sida. Vi anmälde därför frågan för konstitutionsutskottet, som i decharge-granskningen våren 1987 enhälligt ställde sig bakom vår bedömning. Riksdagen följde konstitutionsutskottet (KU 1986/87:33, rskr 253).

Vi finner det egendomligt att regeringen har behövt så lång tid för att korrigera detta misstag, men finner det självfallet tillfredsställande att så nu sker.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att garantier måste skapas för att rätt diagnos ställs, att annan behandling som patientens tillstånd kräver inte eftersätts och att de använda metoderna inte är hälsovådliga,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ytterligare forskning om kiropraktikens hälsomässiga värden bör initieras.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en effektiv tillsynsorganisation måste skapas för såväl denna verksamhet som övrig verksamhet inom hälso- och sjukvården.

Mot. 1988/89
So25

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ersättning från försäkringskassan.

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av prövning av legitimation för andra yrkesgrupper som står ortopedmedicinen nära, bl.a. naprapater.

Stockholm den 22 mars 1989

Daniel Tarschys (fp)

Ingrid Ronne-Björkqvist (fp)

Ulla Orring (fp)

Barbro Westerholm (fp)